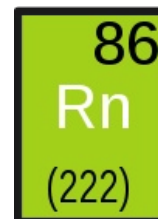

Zdravotní problematika radonu

V prostředí budov sledujeme zejména množství **radonu** (^{222}Rn). Radon je bezbarvý plyn, těžší než vzduch, bez chuti a zápachu, radioaktivní (vzniká v průběhu 1. rozpadové řady urano-radiové). Do domů se dostává z:

- podloží,
- stavebních materiálů,
- podzemní vody (nevýznamný zdroj),
- zemního plynu.

Radon

Zdroje a šíření

Největší zdroj je podloží, dostává se do půdního vzduchu (hodnotíme koncentraci) a spolu s ním do budov vlivem tzv. **komínového efektu** (podtlak).

Poločas rozpadu ^{222}Rn jsou necelé 4 dny, což postačuje, aby se stihl dostat do budovy. Dávka ozáření způsobená radonem je ale podstatně nižší než dávka z jeho dceřiných produktů: **α izotopy polonia** (^{210}Po , ^{214}Po). Proto se pro hodnocení objemové aktivity dceřiných produktů radonu v ovzduší používá tzv. **ekvivalentní objemová aktivita radonu**.

Ve stavebních materiálech množství radonu kolísá v závislosti na jejich původu. Dnes jde většinou o materiály vyráběné z elektrárenského popílku, kde se obsah Rn liší podle druhu spalovaného uhlí.

Rn a častěji jeho dceřiné produkty se dostávají do plic adsorbované na respirabilní frakci aerosolu (velikost částic 3 μg), v plicích se následně může uplatnit působení α záření na krátkou vzdálenost.

Nebezpečnost Rn stoupá s dalšími rizikovými faktory jako je kouření či plísně.

Prevence

Hmotnostní (měrná) aktivita ^{226}Ra nemá překročit ve stavebním materiálu 120 Bq/kg. Budovy s vyšší α -aktivitou je třeba prošetřit a najít zdroj Rn. Je třeba provést úpravy základů, izolovat obytný prostor, zabránit pronikání půdního vzduchu do budovy, Rn lze též odvětrat.

Měření expozice radonu

K měření užíváme detektory záření α . V domech může být i γ a β záření – jejich měření se neprovádí (aktivity většinou nedosahují rizikových hodnot).

„Radon test kit“

Odkazy

Použitá literatura

- BENCKO, Vladimír, et al. *Hygiena : učební texty k seminářům a praktickým cvičením*. 2. vydání. Praha : Karolinum, 2002. 185 s. ISBN 80-7184-551-5.